

اصول تربیتی فرزند در شرح دعای
بیست و پنجم صحیفه سجادیه

www.ketab.ir

سید عباس موسوی مطلق
روح الله عباسی

سرشناسه: موسوی مطلق، سیدعباس، ۱۳۵۵ -
عنوان قراردادی: صحیفه سجادیه، فارسی - عربی، برگزیده، شرح
عنوان و نام پدیدآور: اصول تربیتی فرزند در شرح دعای بیست و پنجم /
سیدعباس موسوی مطلق؛ تدوین روح‌الله عباسی.
مشخصات نشر: تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین‌الملل، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۲۲۰ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۷۲-۰۲۷-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: کتابنامه.

موضوع: علی بن حسین علیه السلام، امام چهارم، ۳۸ - ۹۴ ق. صحیفه سجادیه -- رفتار والدین
موضوع: Parenting -- Ali ibn Hosayn, Imam, IV. Sahifeh Sajjadih
موضوع: علی بن حسین علیه السلام، امام چهارم، ۳۸ - ۹۴ ق. صحیفه سجادیه، برگزیده -- نقد و تفسیر
موضوع: رفتار والدین -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
Parenting -- Religious aspects -- Islam
کودکان -- سرپرستی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
Child rearing -- Religious aspects -- Islam
تربیت خانوادگی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
Domestic education -- Religious aspects -- Islam*
شناسه افزوده: عباسی، روح‌الله، ۱۳۵۷ -، گردآورنده
شناسه افزوده: علی بن حسین علیه السلام، امام چهارم، ۳۸ - ۹۴ ق. صحیفه سجادیه، برگزیده، شرح
شناسه افزوده: سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین‌الملل
رده بندی کنگره: BP۲۶۷/۱
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۷۷۲
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۰۱۹۳۸
اطلاعات کتابشناسی: فیا

شرکت چاپ و نشر بین‌الملل

عنوان: اصول تربیتی فرزند در شرح دعای بیست و پنجم صحیفه سجادیه

تالیف: سیدعباس موسوی مطلق

تدوین: روح‌الله عباسی

همکاران تدوین و پژوهش: حورا رهروان، محسن علیزاده، حسین کاظمی، زهرا

کارآزما، بهروز خدری، اشرف براتی

ویراستار: بهار دانشور

طراح جلد: علی باقوری

صفحه‌آرا: سید احسان عابدی

نوبت چاپ: دوم • زمستان ۱۴۰۲

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۷۲-۰۲۷-۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

رهبیتی فرزند در شرح دعای بیست و پنجم

نجم صحیفه سجادیه

۱۰۱۳۵۸۴۶

ریال ۱.۳۰۰.۰۰۰

دفتر مرکزی: تهران، میدان استقلال، سعدی جنوبی، پلاک ۲، طبقه سوم

تلفن: ۰۲۱-۳۳۹۲۲۹۵۹ • نمابر: ۰۲۱-۳۳۱۱۸۶۰۲

فروشگاه مرکزی: میدان فلسطین، ضلع شمال شرق، پلاک ۴ و ۵

تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۲۱۹۸۰ • نمابر: ۸۸۹۰۳۸۴۳

مرکز پخش قم: بلوار نیایش، جنب مصلی قدس

تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۲۰۳۶۹

Email: Shchaponashr@gmail.com

nashrebeynolmetal.ir

همه حقوق محفوظ است.

سید علی

۱۴۳۵/۱۲

فهرست

۱۵	مقدمه
۱۷	درخواست منت‌گذاری خداوند
۱۷	مفهوم شناسی منت
۱۸	مصادیق منت ممدوح مخلوق
۱۸	الف. هنگام بخشش اسیران
۱۹	ب. برای بازگشت به حقیقت
۲۰	مصادیق منت خداوند بر مخلوقات
۲۰	الف. برانگیختن پیامبری از مؤمنان
۲۰	ب. پیشوایی و حاکمیت مستضعفان
۲۲	ت. نجات موسی <small>علیه السلام</small>
۲۲	ث. جلال و عنایت موسی یوسف <small>علیه السلام</small>
۲۳	ج. ایمنی بهشتیان و مرگبار
۲۳	ح. هدایت به ایمان
۲۴	خ. رویش و استواری ایمان
۲۶	د. برگزیدن انسان به مقام رسالت
۲۹	درخواست بقای فرزند
۲۹	اهمیت دعا در بقای فرزند
۳۰	ارزش فرزندآوری در اسلام
۳۱	حرمت سقط جنین در اسلام
۳۲	مجازات سقط جنین در قانون مجازات اسلامی
۳۳	درخواست فرزندشایسته
۳۳	الف. صالح
۳۵	ب. اطاعت‌پذیر
۳۷	ت. پر خیر و برکت

- در زمان حیات والدین ۳۷
۱. معنابخشی و ایجاد تازگی و طراوت ۳۷
  ۲. استحکام در پیوند زناشویی ۳۹
  ۳. انگیزه بخشی معنوی و مادی ۳۹
  ۴. دستگیری از والدین ۴۰
  ۵. موجب عزتمندی والدین ۴۱
  ۶. روشنی چشم و شادی قلب والدین ۴۱
  ۷. بهره مندی از پاداش های اخروی ۴۱
  ۸. دعا برای والدین ۴۲
- پس از درگذشت والدین ۴۳
۱. زنده نگاه داشتن نام و یاد پدر و مادر ۴۳
  ۲. استغفار برای والدین ۴۴
  ۳. تقاضای مقام والدین در قیامت ۴۴
  ۴. نیت اعیان پس از مرگ ۴۵

درخواست های خیر برای فرزندان ۴۷

- الف. افزایش طول عمر ۴۷
- اهمیت طول عمر ۴۷
- حکمت ارزش طول عمر ۴۸
- سختی داغ فرزندان ۴۹
- عوامل افزایش طول عمر ۵۰
۱. شکرگزاری فراوان ۵۰
  ۲. تقواییگی ۵۱
  ۳. نیکوکاری و کار خوب ۵۱
  ۴. خوش اخلاقی و صلۀ رحم ۵۲
  ۵. نیکی به خانواده و پدر و مادر ۵۳
  ۶. کار خیر و صدقه دادن ۵۴
  ۷. زیارت امام حسین علیه السلام ۵۴
  ۸. نماز در مسجد سهله ۵۵

۵۶.....۹. وضوی زیاد.....

۵۶..... ب. تربیت فرزندان خردسال.....

۵۶..... خداوند، مربی حقیقی انسان.....

۵۷..... تأثیر دعا در تربیت کودک.....

۵۸..... اهمیت دوران کودکی در تربیت.....

۵۹..... ت. توانمندسازی فرزندان ناتوان.....

۵۹..... خداوند، سرچشمه حقیقی قدرت.....

۵۹..... قدرت و توانمندی ممدوح.....

۵۹..... اهمیت قدرت روحی.....

۶۰..... عوامل مؤثر در توانایی جسمی کودک.....

۶۱..... ۱. وراثت.....

۶۱..... ۲. تغذیه والدین قبل از ایجاد نطفه.....

۶۲..... ۳. تغذیه مادر در دوران بارداری.....

۶۳..... ۴. تغذیه صحیح در دوران کودکی.....

۶۳..... ۵. اندیشه و تفکر.....

۶۴..... ث. سلامت جسم، دین و اخلاق.....

۶۴..... اهمیت سلامت بدن.....

۶۵..... اهمیت سلامت دین.....

۶۶..... اهمیت سلامت اخلاق.....

۶۷..... ج. عاقبت نفس و اعضا.....

۶۷..... اهمیت عاقبت.....

۶۹..... راهکارهای حفظ عاقبت.....

۷۰..... ح. عطای روزی.....

۷۰..... ارزش رساندن روزی به دیگران.....

۷۱..... نقش حجت الهی در رزق.....

۷۱..... دعا برای رزق.....

۷۲..... افزایش رزق با روزی رساندن به دیگران.....

۷۳..... خ. نیکوکاری و پرهیزکاری.....

معنای «بَرّ» ۷۳

مصادیق ابرار ۷۳

معنای تقوا ۷۵

رابطه نیکوکاری و پرهیزکاری ۷۶

معنای درخواست تقوا برای کودکان ۷۶

راهکار تربیت کودک بر پایه تقوا ۷۶

پیش از تولد کودک ۷۶

پس از تولد کودک ۷۷

د. بصیرت ۷۸

مفهوم‌شناسی بصیرت ۷۹

راهکارهای بصیرت‌افزایی در کودک ۷۹

۱. تقوا ۷۹

یاد خدا ۸۰

مهربانی با علما ۸۱

ذ. شنونده بودن ۸۲

معنای شنونده بودن ۸۳

اثر شنونده خوب بودن ۸۳

راهکار شنونده شدن کودکان ۸۴

ر. اطاعت‌پذیری از خداوند ۸۵

آثار اطاعت‌پذیری فرزند از خداوند ۸۵

۱. اطاعت از والدین ۸۵

۲. رسیدن به مقام و صفات مطیعین ۸۶

مصادیق اطاعت ۸۶

۱. اطاعت‌های ممدوح ۸۶

۲. اطاعت‌های مذموم ۸۷

ز. دوستدار اولیای الهی (تولی) ۸۷

مصادیق اولیاء الله ۸۸

صفات اولیاء الله ۸۸

س. ناصح و خیرخواه اولیای الهی ۹۰

مفهوم شناسی نصیحت ۹۰

مصادیق ناصحین در قرآن ۹۰

اقسام خیرخواهی و نصیحت ۹۲

نسبت کودک با نصیحت و خیرخواهی ۹۲

اصول و شاخص های نصیحت و خیرخواهی ۹۴

۱. اخلاص ۹۴

۲. قضاوت به حق ۹۴

۳. رعایت حق دیگران ۹۵

۴. گفتن آنچه را برای خود می پسندد ۹۵

۵. عدم دست اندازی و تعرض ۹۵

۶. حفظ اسرار ۹۶

ش. دشمن تبری ۹۶

مفهوم شناسی دشمن تبری ۹۷

اهمیت تولی و تبری ۹۷

شرط تولی و تبری ۹۹

درخواست های خیر به واسطه فرزندان ۱۰۱

الف. توانمندسازی بازوان ۱۰۱

اهمیت فزونی توان و قدرت ۱۰۱

وظیفه فرزندان در یاری والدین ۱۰۲

ارزش فرزندان یاری گر والدین ۱۰۲

ب. سامان بخشی امور ۱۰۳

ت. فزونی عده ۱۰۳

اهمیت معنوی فزونی جمعیت ۱۰۳

نقش دعا در رفع نازایی ۱۰۳

ث. زینت بخشی ۱۰۵

ج. زنده نگاه داشتن یاد پدر ۱۰۶

ح. کفایت بخشی در نیازها ۱۰۷

خ. مهرورزی و توجه به پدر ۱۰۹

د. اطاعت پذیری و عدم عاق، نافرمانی و خطاکاری ۱۱۰

اطاعت پذیری ۱۱۱

اقسام اطاعت ها ۱۱۱

۱. اطاعت های واجب بی قید و شرط ۱۱۱

۲. اطاعت های حرام و ممنوع ۱۱۱

۳. اطاعت های واجب مشروط ۱۱۲

عاق والدین ۱۱۲

مفهوم شناسی «عاق» ۱۱۲

آثار عاق والدین ۱۱۳

دلایل عاق شدن ۱۱۳

معیارها و خطاکاری ۱۱۳

ذ. یاری در ادب و نیکی ۱۱۴

مفهوم شناسی «ادب» ۱۱۴

تقدم تربیت (پرورش) بر تادیب ۱۱۵

اهمیت ادب ۱۱۵

راهکار ادب فرزندان ۱۱۶

راهکارهای اثرگذاری تربیت ۱۱۷

ر. عطای فرزند پسر ۱۱۷

ز. ارزانی خیر به واسطه فرزندآوری ۱۱۸

مصادیق خیر خدا برای بنده ۱۱۹

۱. محبت امام حسین علیه السلام ۱۱۹

۲. فقاقت و هدایت ۱۲۰

۳. بی اعتنائی به دنیا و شناخت عیوب ۱۲۰

۴. بخشندگی و پاک دامنی ۱۲۰

۵. پرداخت زکات، بخشنده ۱۲۱

۶. حفظ دل، چشم، گوش و زبان ۱۲۲

۱۲۳	۷. انجام کار خیر پیش از مرگ.....
۱۲۳	۸. پاکی قبل از مرگ.....
۱۲۴	سن. یاری به وسیله فرزندان.....
۱۲۵	نقش فرزندان در تحقق دعای والدین.....
۱۲۶	ش. پناه از شیطان (استعاذه).....
۱۲۶	مفهوم شناسی «استعاذه».....
۱۲۶	اهمیت استعاذه.....
۱۲۷	اقسام استعاذه.....
۱۲۷	۱. استعاذه باطل و غیرمشروع.....
۱۲۷	۲. استعاذه صحیح و مشروع.....
۱۲۸	روش های استعاذه.....
۱۲۸	۱. استعاذه لسانی.....
۱۲۸	۲. استعاذه عملی.....
۱۲۸	حکمت های استعاذه از شیطان.....
۱۲۸	۱. دستور و فرمان الهی.....
۱۲۹	۲. دشمنی و نیرنگ شیطان.....
۱۳۰	۳. عدم تسلط انسان بر شیطان.....
۱۳۲	۴. وسوسه و نفوذ شیطان در دل ها.....
۱۳۳	۵. جریان شیطان در خون انسان.....
۱۳۵	۶. عدم غفلت شیطان از انسان.....
۱۳۶	کمینگاه های شیطان.....
۱۳۶	۱. ناچیزانگاشتن عذاب الهی.....
۱۳۷	۲. تحریص انسان به گناه.....
۱۳۸	۳. بازداشتن انسان از انجام عمل خیر.....
۱۳۹	۴. آراستن شهوات.....
۱۴۲	۵. نشر شبهه.....
۱۴۸	۶. دادن وعده های دروغ.....
۱۴۹	۷. درانداختن در گمراهی و لغزش.....

درخواست‌های خیر برای خود و دیگران ۱۵۱

الف. بازداشتن سلطه شیطان ۱۵۱

ب. عطای خواسته‌ها ۱۵۲

ت. برآوردن حاجات ۱۵۴

مفهوم‌شناسی قضاء ۱۵۴

تأثیر دعا در قضا و قدر الهی ۱۵۷

ث. ضمانت اجابت دعا ۱۵۷

دلیل ضمانت اجابت دعا ۱۵۸

نقش حکمت و مصلحت در اجابت دعا ۱۵۸

ج. بازنگرداندن دعا ۱۵۹

موانع بازگشت و عدم اجابت دعا ۱۵۹

۱. بی‌توجهی به شرایط اجابت دعا ۱۵۹

۲. گناه و مصیبت ۱۶۰

شرایط اجابت دعا برای گناهکاران ۱۶۰

ح. اجابت دعا در امور اصلاح امور ۱۶۱

خ. توفیق اصلاح ۱۶۱

د. کامیابی در دعا و عدم محرومیت از دعا ۱۶۲

معنای کامیابی در دعا ۱۶۳

جایگاه توکل در دعا ۱۶۳

ذ. خوگرگفتن به پناه و سودای با خداوند ۱۶۴

حقیقت پناه بردن به خداوند ۱۶۴

دستاوردهای سودای با خداوند ۱۶۵

۱. نجات از عذاب جهنم ۱۶۵

۲. بهشت جاویدان ۱۶۵

شروط معامله با خداوند ۱۶۶

۱. ایمان به خدا و رسول خدا ﷺ ۱۶۶

۲. پیروی و محبت اهل بیت ۱۶۶

۱۶۷	ر. آسایش در سایه عزت الهی
۱۶۷	مفهوم شناسی عزت
۱۶۸	عزت خداوند
۱۶۸	عزت بندگان
۱۶۹	اقسام عزت
۱۶۹	۱. عزت ممدوح
۱۷۰	۲. عزت مذموم
۱۷۱	ز. گشایش در رزق حلال
۱۷۱	مفهوم شناسی «رزاق» و «رزق»
۱۷۲	خداوند، رزق دهنده بی حساب
۱۷۲	نسبت جود و کرم خداوند با رزق بی حساب
۱۷۳	عوامل وسعت رزق
۱۷۴	س. عزتمندی مایی از ذلت
۱۷۵	ش. پناه از ستم به دادگشایی
۱۷۵	مفهوم شناسی «عدل»
۱۷۶	خداوند، امید و پناه مظلومان
۱۷۷	تجلی عدالت در عصر ظهور
۱۷۸	ص. رهایی از بلا به رحمت الهی
۱۷۹	مفهوم شناسی «بلا» و «نقمت»
۱۷۹	توبه در بالای ناشی از گناه
۱۷۹	تبدیل فرصت بلا به نعمت
۱۸۰	حکمت فقر و غنا
۱۸۲	ض. بی نیازی به توانگری خداوند
۱۸۴	ط. دوری از گناه به پروای از خداوند
۱۸۴	مفهوم شناسی «ذنب»، «زلل» و «خطا»
۱۸۴	نقش برهان رب در مصونیت از گناه
۱۸۵	ظ. توفیق خیر، رویش و صواب

مفهوم شناسی خیر ۱۸۵

اهل بیت، سرچشمه خوبی ها ۱۸۶

مفهوم شناسی «رشد» ۱۸۶

عوامل رشد ۱۸۶

مفهوم شناسی «صواب» ۱۸۷

ع. آرامش به وانهادن گناه ۱۸۷

غ. عطای خواسته ها به توفیق و رحمت ۱۸۸

بهره مندی همگان از عطای خداوند ۱۸۹

توفیق الهی، رمز بهره مندی از عطای الهی ۱۸۹

ف. ایمنی از عذاب آتش شعله ور ۱۸۹

مفهوم شناسی، ویژگی و مصادیق اهل سعیر ۱۹۰

مفهوم شناسی «سعیر» ۱۹۰

ویژگی های اهل سعیر ۱۹۱

مصادیق اهل سعیر ۱۹۱

دعا برای دیگران ۱۹۴

ثنا و ستایش خداوند ۱۹۵

مفهوم شناسی «قریب» ۱۹۵

مفهوم شناسی «مجیب» ۱۹۶

مفهوم شناسی «سمیع» ۱۹۷

ق. خیر دنیا و آخرت و دوری از عذاب دوزخ ۱۹۷

متن و ترجمه دعای بیست و پنجم صحیفه سجادیه ۱۹۹

منابع ۲۰۵

فهرست آیات ۲۱۳

فهرست روایات ۲۲۱

نماینه ۲۳۳

مقدمه

صحیفه سجادیه، از جمله میراث ماندگار و از ارزشمندترین مفاخر شیعه است که به «زبور آل محمد» مشهور است. امام خمینی در وصیت نامه الهی و سیاسی شان، آن را «نمونه کامل قرآن صاعد» و از بزرگترین مناجات عرفانی در خلوتگاه انس با خداوند دانسته اند و می نویسند:

صحیفه کامله سجادیه، نمونه کامل قرآن صاعد است و از بزرگترین مناجات عرفانی در خلوتگاه انس است که دست ها کوتاه از نیل به برکات آن است؛ آن کتابی است الهی که از سر چشمه نور الله نشئت گرفته و طریقه سلوک اولیای بزرگ و اوصیای علیهم السلام را به اصحاب خلوتگاه الهی می آموزد.^۱ مقام معظم رهبری، آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه صحیفه سجادیه را «بحر مواج معارف اسلامی»^۲ و از «بهترین ذخایر معنوی»^۳ دانسته است و در توصیه به جوانان به خواندن و تدبیر در آن می فرماید: «خواهش می کنم عزیزان من، به خصوص جوانان، با صحیفه سجادیه انس بگیرند؛ زیرا همه چیز در این کتاب ظاهراً دعا و باطناً همه چیز، وجود دارد.»^۴

۱. امام خمینی: «ما مفتخریم که ادعیه حیاتبخش که او را «قرآن صاعد» می خوانند از ائمه معصومین ما است. «مناجات شعبانیه» امامان و «دعای عرفات» حسین بن علی و صحیفه سجادیه، این زبور آل محمد و صحیفه فاطمیه که کتاب الهام شده از جانب خداوند تعالی به زهرای مرضیه است از ماست». صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۳۹۶ و ۳۹۷.

۲. صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۲۰۹.

۳. بیانات آیت الله خامنه‌ای: ج ۳۸، ص ۵۸؛ در دیدار شاعران مذهبی سرا در آستانه ایام شهادت فاطمه زهرا علیها السلام: ۱۵ اسفند ۱۳۹۵. <https://farsi.khamenei.ir>

۴. دعا از منظر رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه، ص ۵۳.

۵. آداب روزه داری، ص ۹۶؛ بیانات در خطبه های نماز جمعه ۳ رمضان ۱۴۱۵: ۱۴ بهمن ۱۳۷۳.

با وجودی که صحیفه سجادیه در بردارنده ادعیه و نیایش های امام با خداوند است؛ اما مضامین نهفته در فرازهای آن شامل مباحث گوناگون در اخلاق و عرفان اسلامی، روش بندگی و عبودیت و سبک زندگی برتر اسلامی در عرصه های فردی-اجتماعی، فرهنگی-اجتماعی، اقتصادی-سیاسی و نیز نظامی-امنیتی است که کمتر به آن توجه و پرداخته شده است و عموم مردم در جوامع اسلامی آشنایی چندانی با مباحث مطرح در آن ندارند. از این رو بر آن شدم که به توفیق الهی، به شرح و تبیین فرازهای عمیق ادعیه آن پردازم.

با توجه به اینکه صحیفه سجادیه، شامل نیایش های امام سجاد علیه السلام در ارتباط با خداوند است، عنوان کلی مجموعه، «ارتباط» نامگذاری شد و به طبع اختصاص هر دعا به یک موضوع خاص، عنوانی اختصاصی متناسب با هر دعا برای هر مجلد تعیین شده است.

اولین مجلد از این مجموعه صحیفه سجادیه که اکنون پیش روی خواننده گرامی قرار دارد، شرح دعای بیست و پنجم است که اختصاص به روش و اصول تربیتی فرزند دارد. مباحث مختصری در مجلد، پیش از انتشار در ۷۵ شماره روزنامه عصر ایرانیان-از تاریخ پنجشنبه ۱۴۰۰ شماره ۳۴۷۱ تا سه شنبه ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۱ شماره ۳۵۴۶-منتشر شده است.

یادآوری این نکته را ضروری می دانم که در ترجمه ادعیه و آیات کتاب از ترجمه خطیب توانا، حجت الاسلام والمسلمین، حاج شیخ حسین انصاریان استفاده شده است.

در پایان مقدمه، از همه عزیزانی که در به ثمر نشستن این اثر زحمتی متقبل شدند، تشکر و قدردانی می نمایم؛ به خصوص فاضل و محقق ارجمند حجت الاسلام روح الله عباسی که زحمت تدوین را عهده دار بودند.

سید عباس موسوی مطلق

قم، رجب ۱۴۴۴